R24-1630-Meppel-VTA-Boshoven

Object:	Bosje met diverse soorten bomen en struiken
Locatie:	Nieuwbouwwijk Boshoven, Meppel
Eigenaar:	Gemeente Meppel Postbus 501 7940 AM Meppel
Opdrachtgever:	Gemeente Meppel Team Ruimte Verzorgen Boombeheerder [redacted] Postbus 501 7940 AM Meppel
Doestelling:	Boombeoordeling
Advies:	Onderhoudsmaatregelen zodra de wijk bewoond wordt
Toelichting:	Zie bijlage (totaal aantal pagina's: 13)

Ulrum, d.d. 18 november 2024

[redacted]

Danphe BV
Buitensingel 6
9971 BK ULRUM
m: [redacted]
w: www.danphe.nl
[redacted]

AANLEIDING

De gemeente Meppel heeft Danphe B.V. de opdracht verstrekt ca.80 bomen in het bosje in de nieuwe wijk Boshoven in Meppel te beoordelen op conditie, eventueel aanwezige gebreken en toekomstperspectief. Daarbij moet vanwege de aanleg van een nieuwe woonwijk rekening worden gehouden met een substantieel intensiever medegebruik van het bosje.

WERKWIJZE

Uitvoering:

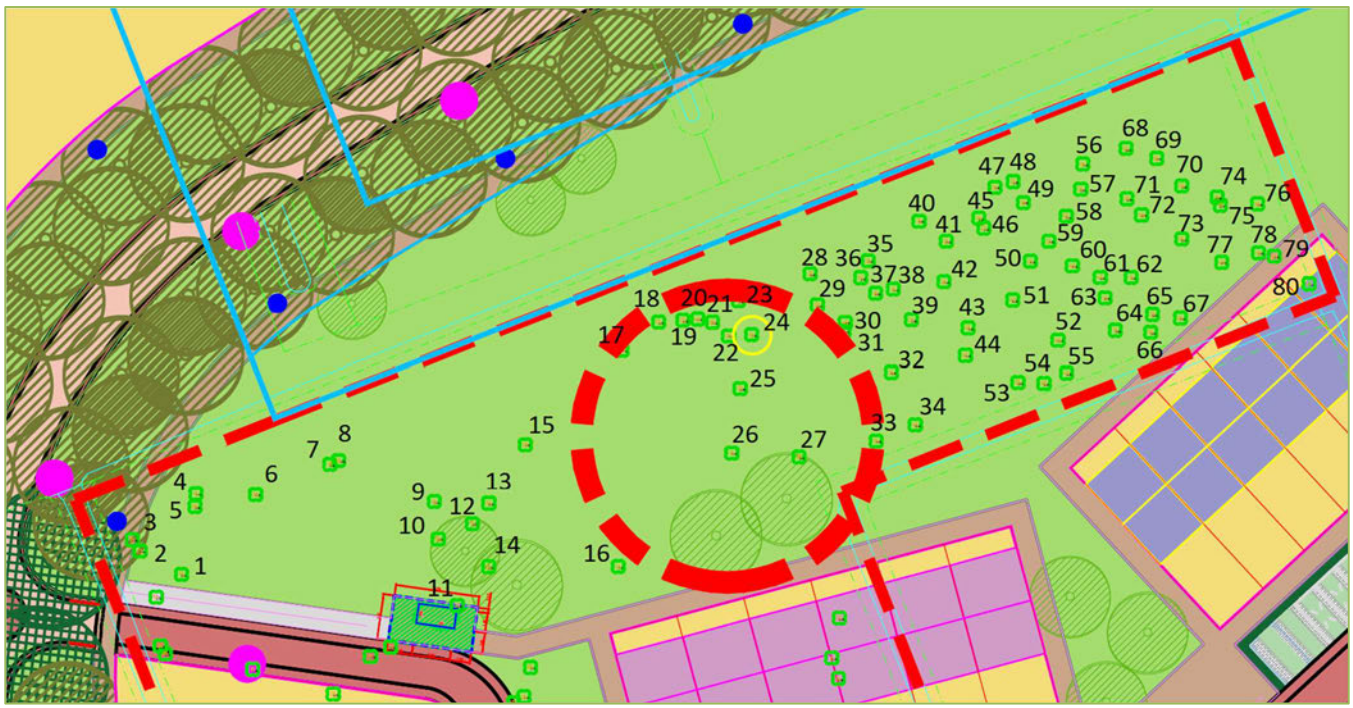
- De gemeente heeft een kaart aangeleverd waarop de ingemeten bomen worden weergegeven. Die door de gemeente aangewezen bomen zijn vervolgens genummerd.
- Er is een lijst opgesteld voor het vastleggen van de gegevens van de bomen. De stamdoorsnede op borsthoogte (1,3m) is reeds opgenomen bij het inmeten van de bomen.
- Alleen de ingemeten bomen zijn beoordeeld. Daarbij viel op dat de populieren niet zijn ingemeten (en dus niet beoordeeld). Ook de meeste meidoorns ontbreken.
- Alle bomen die door de gemeente zijn aangewezen zijn visueel beoordeeld op conditie en de aanwezigheid van structurele gebreken en aantastingen (VTA/IBA). Tijdens de inspectie is gebruik gemaakt van een sondeerpen en houten hamer.
- De inzet van specialistische meetapparatuur valt buiten de reikwijdte van deze opdracht.

Standplaats:

- Bij de beoordeling is rekening gehouden met een intensiever gebruik van het bosje door wijkbewoners.

Rapportage:

- In deze rapportage worden de bevindingen van de inspectie weergegeven. Die vormen de basis voor de aanbevelingen voor het toekomstige beheer van de bomen.

Aan de ingemeten bomen zijn nummers toegekend. De nummering wordt in de bomenlijst aangehouden.

1 Bosje Boshoven

Rond het bosje wordt de nieuwe wijk Boshoven aangelegd. Het bosje ligt nu in het veld aan de noordzijde van Meppel, vlak bij de Kalkovens.

Op een recente luchtfoto (bron Google/Earth) is te zien dat het bosje in de nieuwe woonwijk nabij de kalkovens komt te liggen.

SOORTENSAMENSTELLING / STRUCTUUR

De boomlaag van het bosje bestaat uit hoge populieren, essen, zwarte elzen, zomereiken, een enkele Amerikaanse eik, ruwe berk en een paar lijsterbessen en meidoorns. In de struiklaag zijn vooral meidoorns (aangeplant) te vinden. Hier en daar staat een hazelaar, lijsterbes of een vlier. Hulst heeft zich op spontane wijze gevestigd en is zowel te vinden in de struik- als in de kruidlaag (zaailingen). De ondergroei is verruigd, met aan de randen vooral het gras zachte witbol, riet en braam. Op sommige plekken bedekt kruipend zenegroen de bodem, maar een dikke strooisellaag met slecht verterend blad domineert. Tijdens het veldwerk zijn er weinig vogels waargenomen en, behalve een egel, geen zoogdieren.

Links op de foto meer dan 30m hoge populieren, centraal vooral essen en zwarte els van ruim 20m hoog en uiterst rechts lager gebleven zomereiken. De donkere silhouetten in het bos zijn meidoorns, hulst, lijsterbes en een aantal jonge zwarte elzen en zomereiken.

2 Resultaten

Er zijn in totaal 80 bomen geïnspecteerd. Daarvan staat er één (nr.80) in een toekomstige tuin, één (nr.79) op de plek waar een voetpad kom te liggen en staan er twee (nr. 67 en 78) zo dicht bij het voetpad dat kan worden afgevraagd of die bomen in stand gehouden kunnen worden. Het is niet bekend wat voor bouwwerk er bij boom nr.11 staat ingetekend.

POPULIEREN

In het bosje staat ook nog een aantal populieren. De populieren zijn niet ingemeten en daarom ook niet geïnspecteerd. Omdat er ook een aantal populieren is omgewaaid is de aanname dat alle populieren geveld worden.

Aan de noordzijde van het bosje staat het restant van een rij populieren. Verspreid door het bosje staan nog meer populieren. Met het omwaaien van de populieren is een dynamiek aan het bosje toegevoegd. Enerzijds is er schade aan andere bomen veroorzaakt. Anderzijds krijgen die door de vrijgekomen ruimte betere ontwikkelingsmogelijkheden. Vooral de achtergebleven elzen zullen hiervan profiteren. De zwarte elzen zijn daardoor goede toekomstbomen geworden.

CONDITIE

Alle bomen zijn beoordeeld op conditie en ingedeeld in de klasse goed, redelijk, matig of slecht. 64% van de bomen verkeert in een redelijke tot goede conditie. Bij 35% van de bomen is de conditie matig tot slecht. Hier is de klasse dood toegevoegd, omdat één es dood op stam staat. Van een andere es is de conditie zo slecht dat de boom op sterven na dood is.

CONDITIE									
Klasse	Es	Zwarte els	Eik	Lijster-bes	Mei-doorn	Am. eik	Ruwe berk	#	%
Goed	1	1	20		1			23	29%
Redelijk	9	14		3	1	1	1	29	36%
Matig	10	6		1				17	21%
Slecht	9			1				10	13%
Dood	1							1	1%
Totalen	30	21	20	5	2	1	1	80	100%

ESSEN

De meeste bomen die niet in een goede conditie verkeren zijn essen. Ook in dit bosje zijn helaas de meeste essen aangetast door de beruchte schimmelziekte essentaksterfte. Ook de soortspecifieke bacterieaantasting bastwoekerziekte is vaak aangetroffen, maar die aantasting heeft minder effect op de conditie van de boom.

ZWARTE ELZEN

Bij de zwarte elzen zijn er geen bomen die in een slechte conditie verkeren. De elzen met een matige conditie hebben geleden onder concurrentie van de hogere populieren en essen in deze beplanting.

ZOMEREIKEN

Het is opvallend dat in dit bosje alle zomereiken in een goede conditie verkeren. Deze bomen hebben zich goed weten te handhaven onder de kronen van de populieren en essen.

ONDERHOUD

Een bosje midden in het veld behoeft weinig meer onderhoud dan het vrijhouden van de randen voor het beheer van de watergangen en het vrijhouden van agrarisch terrein van hinderlijke takken. Zodra het bosje recreatief gaat worden gebruikt of wanneer er woningen langs de rand van het bosje worden gebouwd is er meer nodig om de veiligheid en/of ernstige overlast te voorkomen.

LAGE EN DODE TAKKEN

De onderhoudskenmerken zijn opgenomen vanuit het oogpunt van een gewijzigde functie van het bosje. Er vallen een aantal bomen met lage takken op, die overlast in tuinen kunnen veroorzaken of waar rekening mee moet worden gehouden bij de aanleg van een wandelpad. Door de essentaksterfte zijn er veel essen (16 stuks) met zware dode takken in de kronen. Zodra er een pad onder die bomen wordt aangelegd leveren de dode takken een risico voor wandelaars op. Snoei is in dat geval aan de orde.

DUBBELE TOPPEN

Er zijn acht essen met een stam die zich op geringe hoogte splitst in twee toppen. De toppen zijn gelijkwaardig opgegroeid (co-dominantie). Bij één es (nr.3) is in de splitsing schors ingesloten geraakt. De schors belemmert een goede vergroeiing van de twee toppen op een plek die erg zwaar wordt belast (plakoksel). Voor deze boom wordt kap geadviseerd. Dat advies is gebaseerd op het te verwachten geïntensiveerde gebruik van het bosje.

GEBREKEN & AANTASTINGEN

De schimmelziekte essentaksterfte is al besproken onder het kopje conditie. Deze aantasting zorgt ervoor dat de kronen van de essen afsterven. Een aantal essen kampt ook met de bastwoekerziekte. Deze bacterieaantasting veroorzaakt bastnecrosen. De gevolgen van deze aantasting zijn over het algemeen minder ernstig dan die van de essentaksterfte. Het inschatten van het toekomstperspectief van de essen is door de aanwezigheid van deze twee aantastingen moeilijk geworden.

Twee essen die in ernstige mate zijn aangetast door de essentaksterfte. De kronen worden daardoor kleiner en ijler.

Bastwoekerziekte op de stam van es nr.15.

Een zwarte els heeft een forse beschadiging aan de stambasis. Het blootgelegde houtweefsel is geïnfecteerd door de grijze buisjeszwam. Deze schimmel zal het hout afbreken en de stambasis verder verzwakken. De uitbreiding van de houtrot moet worden gevolgd zodra er in de buurt van de boom gewandeld of gespeeld gaat worden.

Zwarte els nr.50 heeft een grote schade aan de stamvoet en stam. Dat heeft de grijze buisjeszwam de kans gegeven het hout binnen te dringen. De schimmel zal de stamvoet niet alleen uithollen, maar uiteindelijk ook het nog levende hout in de buitenste schil van de stam aantasten. Zodra dat stadium zich aandient neemt de kans op bezwijken snel toe.

3 VLEERMUISBOOM

In de bomenkaart in dit rapport is es nr.24 geel omcirkeld. Hiermee wordt de boom aangeduid waarin volgens bureau Ecozeker de rosse vleermuis een verblijfplaats heeft. De luchtfoto uit de notitie van bureau Ecozeker toont echter een rood omcirkelde **populier** die vlak bij es nr.24 staat. Teneinde misverstanden te voorkomen kan de vleermuisboom het beste in het veld gemarkeerd worden als zijnde de boom die gespaard moet worden.

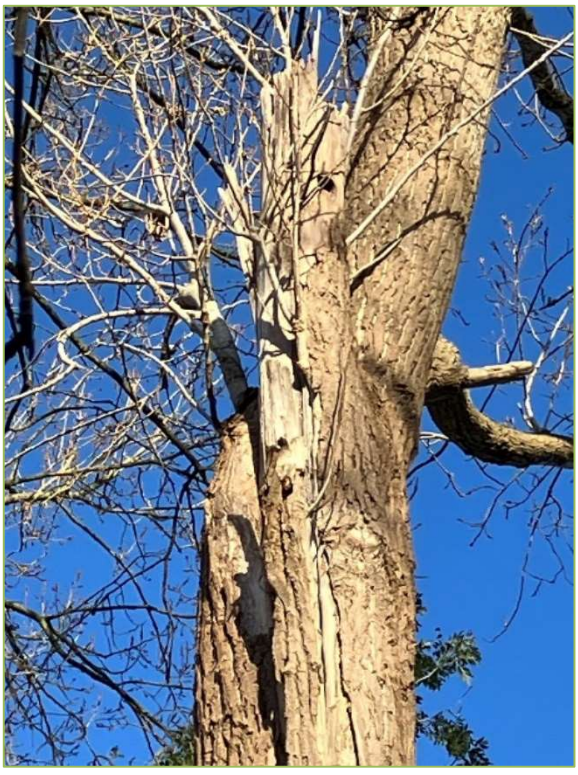
Luchtfoto met rood omcirkelde populier als verblijfplaats van de rosse vleermuis (bron: EcoZeker 20241009 - Locatie verblijfplaats rosse vleermuis).

De stam en kroon van deze populier zijn zwaar beschadigd.

De door EcoZeker aangewezen boom is een Canadapopulier met een stamdoorsnede van ca. 80 cm. De populier verkeert in een slechte conditie. De stamvoet is vergaand uitgehold door houtrot. Er is een holte in een takstomp zichtbaar. Dit is mogelijk de vermelde zomerverblijfplaats van de rosse vleermuis. Door de verzwakking in de stamvoet valt windworp te verwachten zodra de overige populieren in het bosje worden geveld. Het is daarom aan te raden de kroon van deze populier tegelijkertijd een stuk kleiner te maken. Welke consequenties dat heeft voor de geschiktheid van de verblijfplaats voor de rosse vleermuis is niet bekend. Deze populier is als enige populier toegevoegd aan de bomenlijst.

Links de beschadiging aan de stamvoet en rechts de waarschijnlijke verblijfplaats van de rosse vleermuis.

Literatuur

- Butin, H, 2011: Krankheiten der Wald- und Parkbäume. Ulmer Verlag.
- Dujesiefken, D & W.Liese, 2008: Das CODIT-Prinzip. Haymarket Media.
- Mattheck, C.; Breloer, H. 2006. The Body Language Of Trees: A handbook for failure analysis. Department of the Environment. Research for Amenity Trees #4. HMSO, London.
- Reinartz, H. and Schlag, M. (1997). Integrierte Baumkontrolle (IBA). Stadt und Grun 10/97. Patzer Verlag.
- Roloff, A., 2001: Baumkronen, Verständnis und Praktische Bedeutung eines Komplexen Naturphänomens.
- Shigo, A.L., 1986. A new tree biology. Shigo and Trees Associates.

BOMENLIJST BOSJE BOSHOVEN								
Nr.	Soort	D_{130}	$H_{(m)}$	Conditie	Onderhoud	Tekortkomingen	TV	Opmerking
1	Meidoorn	15	0-6	**Goed**			**> 15 jaar**	
2	Berk	25	15-18	**Redelijk**			**> 15 jaar**	
3	Es	75	18-24	**Matig**		Essentaksterfte (ETS), plakoksel	**< 5 jaar**	Dubbele top, **vellen**
4	Zwarte els	15	0-6	**Goed**			**> 15 jaar**	
5	Es	35	9-12	**Dood**		ETS, bastwoekerziekte	**Dood**	
6	Eik	30	9-12	**Goed**	Lage takken		**> 15 jaar**	
7	Lijsterbes	15	6-9	**Matig**			**5-15 jaar**	
8	Zwarte els	35	9-12	**Redelijk**			**> 15 jaar**	
9	Es	10	0-6	**Redelijk**			N.b. (ETS)	
10	Es	30	9-12	**Matig**		ETS, bastwoekerziekte	N.b. (ETS)	
11	Eik	20	9-12	**Goed**			**> 15 jaar**	
12	Lijsterbes	15	0-6	**Redelijk**			**> 15 jaar**	
13	Eik	35	6-9	**Goed**			**> 15 jaar**	
14	Eik	30	12-15	**Goed**	Lage takken		**> 15 jaar**	
15	Es	25	9-12	**Redelijk**		Stamvoetschade, bastwoekerziekte	N.b. (ETS)	
16	Lijsterbes	10	6-9	**Redelijk**			**> 15 jaar**	
17	Eik	40	12-15	**Goed**			**> 15 jaar**	
18	Lijsterbes	20	0-6	**Slecht**		Baststerfte	**< 5 jaar**	
19	Zwarte els	20	6-9	**Redelijk**			**> 15 jaar**	
20	Es	40	15-18	**Redelijk**		ETS, taksterfte	N.b. (ETS)	
21	Eik	30	9-12	**Goed**			**> 15 jaar**	
22	Zwarte els	20	9-12	**Matig**			**> 15 jaar**	
23	Zwarte els	25	9-12	**Redelijk**			**> 15 jaar**	
24	Es	70	18-24	**Slecht**	Dode takken	ETS, bastwoekerziekte	**< 5 jaar**	Dubbele top
25	Zwarte els	20	6-9	**Matig**			**> 15 jaar**	
26	Lijsterbes	15	0-6	**Redelijk**			**> 15 jaar**	
27	Es	35	15-18	**Matig**	Dode takken	ETS, kroonschade	N.b. (ETS)	

BOMENLIJST BOSJE BOSHOVEN								
Nr.	Soort	D_{130}	$H_{(m)}$	Conditie	Onderhoud	Tekortkomingen	TV	Opmerking
28	Es	25	6-9	**Goed**			N.b. (ETS)	Dubbele top
29	Eik	30	9-12	**Goed**			**> 15 jaar**	
30	Es	45	15-18	**Slecht**	Dode takken	ETS, bastwoekerziekte	**< 5 jaar**	
31	Es	50	15-18	**Slecht**	Dode takken	Essentaksterfte (ETS)	**< 5 jaar**	Dubbele top
32	Eik	25	12-15	**Goed**			**> 15 jaar**	
33	Es	75	18-24	**Matig**		Essentaksterfte (ETS)	N.b. (ETS)	Dubbele top
34	Es	45	12-15	**Redelijk**		Essentaksterfte (ETS)	N.b. (ETS)	
35	Eik	20	6-9	**Goed**			**> 15 jaar**	Eenzijdige kroon
36	Es	50	18-24	**Slecht**	Dode takken	ETS, bastwoekerziekte, stamschade	**< 5 jaar**	**Vellen**
37	Zwarte els	15	6-9	**Matig**			**> 15 jaar**	Dode top, concurrentie
38	Zwarte els	15	6-9	**Matig**			**> 15 jaar**	Dode top, concurrentie
39	Eik	25	9-12	**Goed**			**> 15 jaar**	
40	Meidoorn	15	6-9	**Redelijk**			**> 15 jaar**	
41	Zwarte els	25	9-12	**Redelijk**			**> 15 jaar**	Slanke kroon, concurrentie
42	Zwarte els	20	9-12	**Redelijk**			**> 15 jaar**	Slanke kroon, concurrentie
43	Eik	35	15-18	**Goed**			**> 15 jaar**	
44	Es	35	15-18	**Slecht**	Dode takken	Essentaksterfte (ETS)	**< 5 jaar**	
45	Es	70	>24	**Matig**	Dode takken	Essentaksterfte (ETS)	N.b. (ETS)	
46	Zwarte els	20	15-18	**Redelijk**			**> 15 jaar**	
47	Zwarte els	20	6-9	**Matig**			**> 15 jaar**	
48	Zwarte els	20	9-12	**Redelijk**			**> 15 jaar**	
49	Es	55	>24	**Redelijk**		Essentaksterfte (ETS)	N.b. (ETS)	
50	Zwarte els	25	9-12	**Redelijk**		Stamvoetschade, grijze buisjeszwam	**5-15 jaar**	
51	Eik	40	18-24	**Goed**			**> 15 jaar**	Slanke kroon
52	Es	40	18-24	**Matig**	Dode takken	Essentaksterfte (ETS)	N.b. (ETS)	
53	Eik	25	6-9	**Goed**			**> 15 jaar**	
54	Es	50	18-24	**Matig**	Dode takken	Essentaksterfte (ETS)	N.b. (ETS)	Dubbele top

BOMENLIJST BOSJE BOSHOVEN								
Nr.	Soort	D_{130}	$H_{(m)}$	Conditie	Onderhoud	Tekortkomingen	TV	Opmerking
55	Zwarte els	40	12-15	**Redelijk**			**> 15 jaar**	
56	Es	35	18-24	**Redelijk**			N.b. (ETS)	
57	Zwarte els	25	18-24	**Redelijk**		Stamvoetschade	**> 15 jaar**	
58	Es	25	15-18	**Redelijk**		Essentaksterfte (ETS)	N.b. (ETS)	
59	Es	25	15-18	**Slecht**	Dode takken	Essentaksterfte (ETS)	**< 5 jaar**	
60	Es	45	18-24	**Slecht**	Dode takken	Essentaksterfte (ETS)	**< 5 jaar**	Bijna dood, **vellen**
61	Es	40	18-24	**Matig**	Dode takken	Essentaksterfte (ETS)	N.b. (ETS)	Dubbele top
62	Zwarte els	15	9-12	**Matig**			**> 15 jaar**	
63	Eik	20	12-15	**Goed**			**> 15 jaar**	
64	Eik	15	12-15	**Goed**		Lengtescheur	**> 15 jaar**	
65	Eik	25	15-18	**Goed**			**> 15 jaar**	
66	Eik	30	18-24	**Goed**	Lage takken		**> 15 jaar**	
67	Eik	30	18-24	**Goed**	Lage takken		**> 15 jaar**	Tegen pad
68	Es	50	18-24	**Slecht**	Dode takken	Essentaksterfte (ETS)	**< 5 jaar**	
69	Zwarte els	35	18-24	**Redelijk**			**> 15 jaar**	
70	Zwarte els	30	18-24	**Redelijk**			**> 15 jaar**	
71	Zwarte els	25	18-24	**Redelijk**			**> 15 jaar**	
72	Es	35	18-24	**Matig**	Dode takken	Essentaksterfte (ETS)	N.b. (ETS)	
73	Es	40	18-24	**Matig**	Dode takken	Essentaksterfte (ETS)	N.b. (ETS)	Dubbele top
74	Es	15	9-12	**Redelijk**			N.b. (ETS)	Tweestammig
75	Es	15	9-12	**Redelijk**			N.b. (ETS)	
76	Eik	35	12-15	**Goed**	Lage takken		**> 15 jaar**	
77	Es	40	12-15	**Slecht**	Dode takken	Essentaksterfte (ETS)	**< 5 jaar**	
78	Zwarte els	15	12-15	**Redelijk**			**> 15 jaar**	Tegen pad. Hakhoutstoof
79	Am.eik	50	18-24	**Redelijk**		Plakoksels	**> 15 jaar**	In pad: 2 stammen, 2 x dubbele top
80	Eik	45	9-12	**Goed**	Lage takken		**> 15 jaar**	In toekomstige tuin
V	Canadapopulier	80	> 24	**Slecht**		Stamvoet-, stam- en kroonschade	**< 5 jaar**	**Vleermuisboom (EcoZeker)**

BOMENKAART BOSJE BOSHOVEN

